

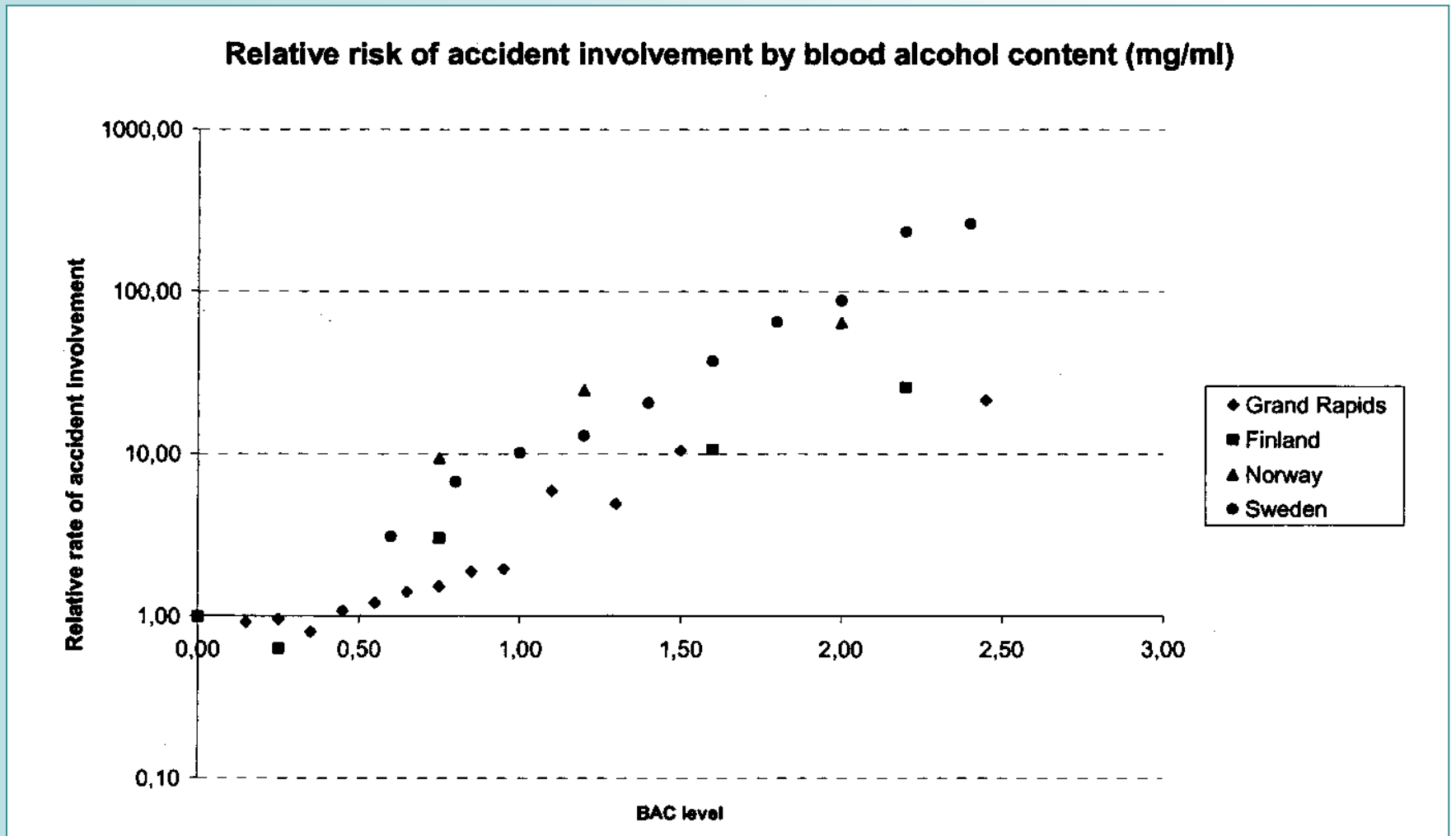
יום עיון בנושא: מחקרים עדכניים בתחום הבטיחות בדרכים
ויישומם בישראל - 18.10.12

נהיגה תחת השפעת אלכוהול: סקר תצפיות ארצי 2011

ד"ר ויקטוריה גיטלמן
גב' פאני פיסחוב
אינג' רובי כרמל
גב' לימור הנדל

רקע: בעיית הנהיגה תחת השפעת אלכוהול

הקשר בין רמת האלכוהול (BAC) לבין המעורבות בתאונות. מקור: Elvik & Vaa (2004)

רקע: היקף בעיית הנהיגה תחת השפעת אלכוהול

□ **ETSC, 2010:** באיחוד האירופי כ-1% מכלל הנסיעות קשור בנהיגה תחת השפעת אלכוהול (ברמת $BAC \leq 0.5$ ג"/ל"), כאשר נסיעות אלה מביאות ל-**20%** מכלל ההרוגים בתאונות הדרכים.

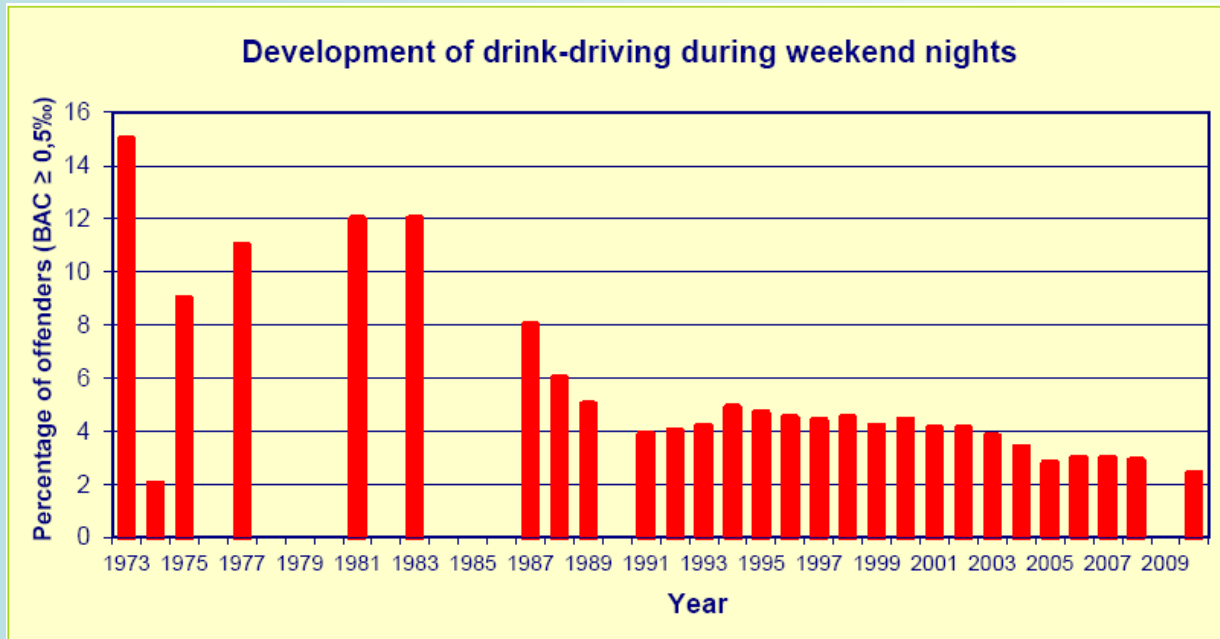
□ **לפי הערכות כלל-עולמיות של GRSP (2007),** בקרב הנהגים שנהרגו בתאונות הדרכים, אחוז הנהגים תחת השפעת אלכוהול (ע"פ חוק) היה **20%** במדינות המפותחות, **33%-69%** במדינות עם רמת הכנסה נמוכה-בינונית

□ **בישראל:** ע"פ נתוני המשטרה, בשנים 2007-2010 שיעור ההרוגים בתאונות הדרכים שנגרמו עקב שימוש באלכוהול/סמים ע"י הנהגים המעורבים היה **4%-8%**.

□ **ע"פ מחקר מכון גרטנר,** בקרב **14.5%** מהנהגים נמצאה רמת האלכוהול שעלתה על הערך המותר בחוק (50 מ"ג לדצליטר)

ניטור הנהיגה תחת השפעת אלכוהול

- נדרש סקר שטח של רמת האלכוהול אצל הנהגים
- בדיקות אקראיות (RBT - random breath tests) של הנהגים מהתנועה העוברת בדרך, בעזרת אמצעי סינון (screening devices)
- אם התוצאה חיובית, מבוצעת בדיקה מדויקת יותר באמצעות מכשיר אחר שתוצאותיו קבילות בבית המשפט (evidential breath testing)
- הסקרים נערכים בשיתוף עם המשטרה, כאשר לגבי הנהגים שנמצאו תחת השפעת אלכוהול ננקטים צעדים בהתאם לחוק

אחוז הנהגים תחת
השפעת אלכוהול,
בהולנד
(SWOV, 2011):

מסגרת לסקר הארצי של נהיגה תחת השפעת אלכוהול בישראל

- **מטרה:** הערכת שיעור הנהגים בתנועה שנמצאים תחת השפעת אלכוהול, בכלל, ו-ע"פ חוק, בפרט, ומעקב לאורך זמן.
- הסקר נערך באתרים עם סיכון גבוה - בעורקי תנועה הסמוכים ל-"מוקדי סיכון" - אזורי פאבים/בילוי, בלילות של סופי שבוע. רשימת מוקדי הסיכון התקבלה ממדור מחקר של אגף התנועה של המשטרה.
- **מדגם הסקר:** נבנה **בשיטת השכבות** לפי 3 אזורים גיאוגרפיים: צפון, מרכז ודרום-ירושלים. בכל אזור, 5-6 מוקדי סיכון. ליד כל מוקד נבחרו, לרוב, 3 אתרים, בכיווני נסיעה עיקריים מאזור המוקד.
- **שיטת התצפיות:** בכל אתר, **צוות משותף** של משטרת ישראל ותצפיתנים, הכולל 6 שוטרי תנועה/מתנדבים בתוספת שוטר מומחה ל"ינשוף", ושני תצפיתנים.
- בלילות של ימי חמישי-שישי ושישי-שבת, בין השעות 1-5, כאשר משך הבדיקות בכל אתר **שעתיים**

מוקדי סיכון לביצוע סקר ארצי (16) ← 43 אתרי בדיקות

מוקד	אזור
חוף דדו – בחיפה	צפון
עמק האלכוהול – בקריות	צפון
רמת ישי (כביש 75)	צפון
גן השלושה - "גן הסחנה" - כביש 669	צפון
קיבוץ אפיקים (כביש 90 לכיוון חוף צמח)	צפון
קיבוץ יגור	צפון
רח' המסגר, רח' שונצינו	ת"א
נמל ת"א	ת"א
איזור התעשייה הישן של ראשון (רח' דרך המכבים)	מרכז
רחובות פארק המדע	מרכז
הרצלייה פיתוח כניסה מערבית לכיוון איזור הפאבים	השרון
האומן 17	ירושלים
כיכר החתולות - רח' הילל	ירושלים
אשדוד: וויפ, סיניורה – רחוב האורגים הפורום	דרום
אשדוד: קרופט – חוף הקשתות	דרום
אשקלון: מרינה אשקלון; חופמן - רחוב משה דורות חנית אשקלונה; בקסי - רחוב יפה נוף	דרום

דוגמאות לאתרי התצפיות בסקר

1,2,3. אזור הצפון – חיפה חוף דדו

14,15,16. אזור ת"א – רח' שונצים והמסגר לאורכו (כולל הרח' הצדדיים)

אפיון מדגם התצפיות – סקר 2011

- בוצע בנובמבר 2011. נערך ב-38 אתרים הממוקמים בסמוך ל-15 מוקדי סיכון
- בסקר נבדקו סה"כ **1,703 נהגים** (טעות דגימה $\pm 2.4\%$).
- **52%** מבדיקות הנהגים נערכו באזור המרכז, **32%** באזור הצפון ו-**16%** באזור הדרום וירושלים.
- **82%** מהנהגים בסקר היו עד גיל 34, כולל **22%** נהגים עד גיל 21, **20%** בני 22-24, **40%** בני 25-34.
- **75%** מהנהגים הנבדקים היו גברים, **25%** - נשים.

מספר אתרים לפי "אופן ביצוע" הסקר	מספר אתרים במקבץ	סך התצפיות	מספר החשודים בשכרות	מספר שיכורים ע"פ חוק
אופן ביצוע 1: כהלכה	22	1311	76	38
אופן ביצוע 1+2: כהלכה או עם הפרעות	34	1680	116	53
סה"כ	38	1703	128	56

מדדי הנהיגה תחת השפעת אלכוהול – שיטת הערכה

□ שני סוגי המדדים:

- (1) אחוז נהגים "שיכורים" ע"פ חוק
- (2) אחוז הנהגים החשודים בנהיגה תחת השפעת אלכוהול

□ אופן הערכת מדדי האלכוהול:

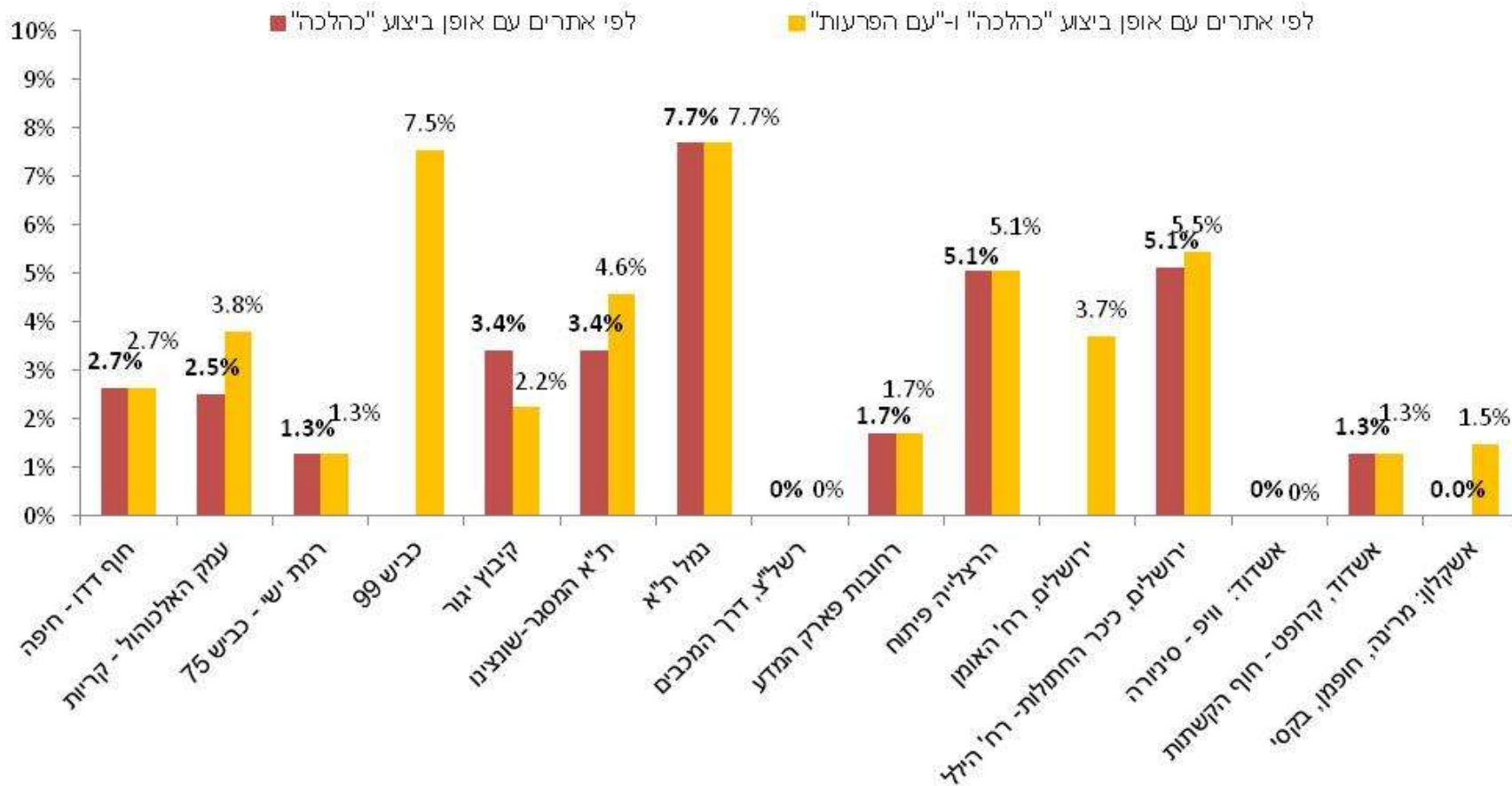
- (1) על בסיס אתרים בהם הבדיקות נערכו "כהלכה"
- (2) על בסיס אתרים בהם הבדיקות נערכו "כהלכה" או "עם הפרעות".

□ הפקת המדדים ב-3 שלבים:

- (1) לפי מוקד,
- (2) לפי אזור גיאוגרפי,
- (3) מדד ארצי.

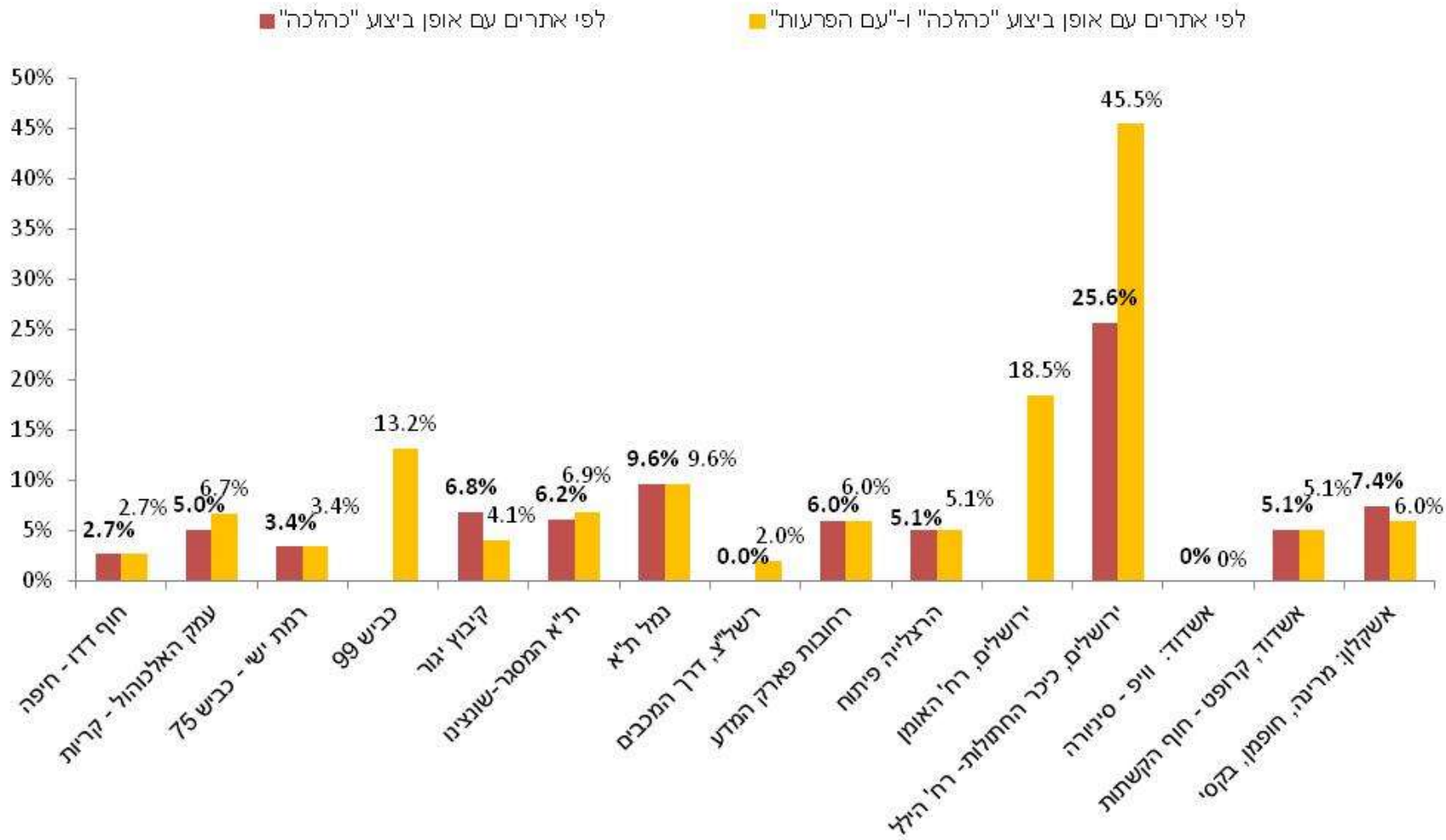
מדדי הנהיגה תחת השפעת אלכוהול לפי מוקד (1)

אחוז שיכורים לפי מוקד

מדדי הנהיגה תחת השפעת אלכוהול לפי מוקד (2)

אחוז החשודים בשכרות לפי מוקד

מדדי השימוש אלכוהול, לפי אזור גיאוגרפי וכלל-ארצי

אזור	אחוז שיכורים בביצוע "כהלכה"	רווח סמך גבול תחתון	רווח סמך גבול עליון	אחוז שיכורים בביצוע "כהלכה" ו-"עם הפרעות"	רווח סמך גבול תחתון	רווח סמך גבול עליון
צפון	2.3%	1.2%	3.4%	2.7%	1.7%	3.8%
מרכז	4.0%	2.3%	5.7%	4.2%	2.6%	5.9%
דרום וירושלים	1.9%	0.0%	4.1%	2.4%	0.5%	4.2%
ארצי	2.9%	1.9%	3.9%	3.3%	2.3%	4.2%

אזור	אחוז החשודים בשכרות בביצוע "כהלכה"	רווח סמך גבול תחתון	רווח סמך גבול עליון	אחוז החשודים בשכרות בביצוע "כהלכה" ו-"עם הפרעות"	רווח סמך גבול תחתון	רווח סמך גבול עליון
צפון	4.3%	2.7%	5.8%	4.9%	3.5%	6.3%
מרכז	6.2%	4.1%	8.2%	6.4%	4.4%	8.4%
דרום וירושלים	10.3%	5.8%	14.9%	14.9%	11.5%	18.3%
ארצי	6.7%	5.2%	8.3%	8.3%	6.9%	9.6%

גורמים משפיעים על נהיגה תחת השפעת אלכוהול:

אחוז השיכורים

• לא נמצאה השפעה של סוג רכב, סוג יום, אזור גיאוגרפי, מגדר הנהג ומספר הנוסעים ברכב

• כן נמצאה השפעה של שעת מדידה וקבוצת גיל הנהג

כן "שיכור"		לא "שיכור"		שעות המדידות
%	שכיחות	%	שכיחות	
**1.1%	1	98.9%	90	1:00-3:00
2.8%	27	97.2%	951	2:00-4:00
4.1%	25	95.9%	586	3:00-5:00
3.2%	53	96.8%	1627	סה"כ

כן		לא		קבוצת גיל של הנהג
%	שכיחות	%	שכיחות	
**1.4%	5	98.6%	357	עד 21
3.2%	11	96.8%	333	22-24
4.5%	30	95.5%	635	25-34
2.7%	5	97.3%	179	35-44
2.4%	2	97.6%	80	45-54
**0.0%	0	100.0%	41	55-64
0.0%	0	100.0%	1	65+
3.2%	53	96.8%	1626	סה"כ

גורמים משפיעים על נהיגה תחת השפעת אלכוהול: אחוז החשודים בשכרות

▪ לא נמצאה השפעה של סוג רכב, מספר הנוסעים ברכב.

▪ כן נמצאה השפעה של:

סוג יום - גבוה יותר בלילות בין שישי לשבת מאשר בין חמישי לשישי.

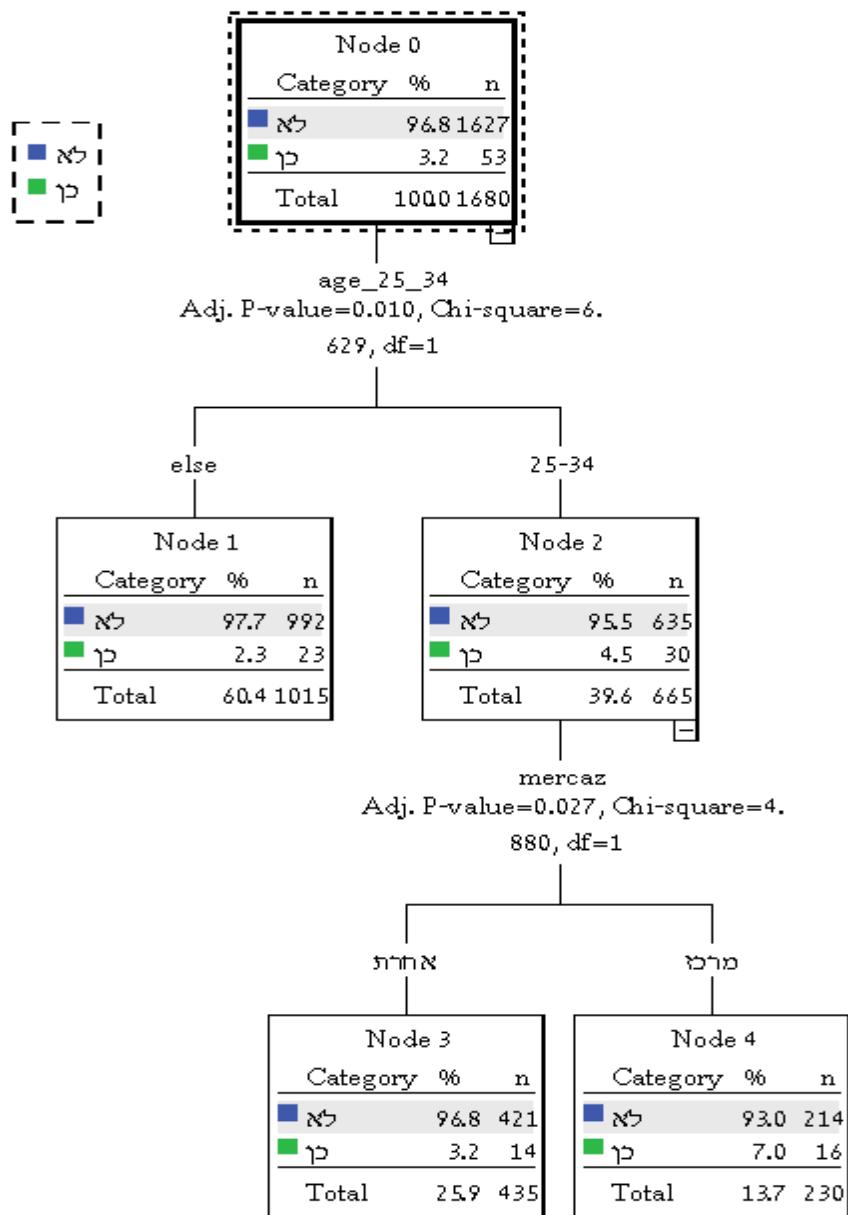
שעות מדידה - גבוה יותר בין השעות 3-5

אזור גיאוגרפי - גבוה יותר באזור דרום/ירושלים

מגדר הנהג - גבוה יותר בקרב נשים לעומת גברים

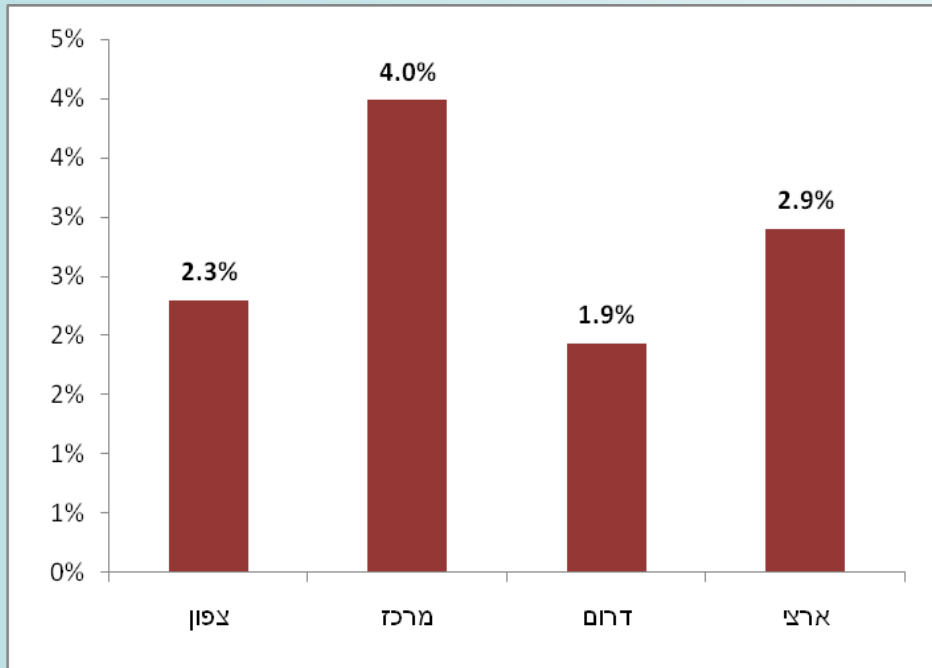
קבוצת גיל של הנהג - גבוה יותר בגילי 25-34

מודל מסביר עבור ההסתברות שהנהג נמצא שיכור ע"פ חוק

נהגים בני 25-34 באזור המרכז: האחוז הגבוה ביותר של שיכורים בקרב הנבדקים - 7%

מסקנות

שיעור הנהגים תחת השפעת
אלכוהול שנמדד בישראל בסקר
:2011

שייך לטווח הערכים שדווחו בחו"ל. ▲

עם זאת, המדידות בישראל נערכו באתרי דרכים עורקיות אך בסמוך למוקדי סיכון, כאשר בסקרים בחו"ל המדידות נערכות באתרי דרכים רגילים. ▲

מכאן, מדד הנהיגה תחת השפעת אלכוהול בישראל נוטה לערך גבוה יותר לעומת המדדים המנוטרים בחו"ל. ▲

קבוצת המיקוד העיקרית לצמצום תופעת הנהיגה תחת השפעת אלכוהול - בני 25-34. ▲

420

שתית ונהגת?

בית עלמין

בית חולים

כלא

לבנון
03-9330550